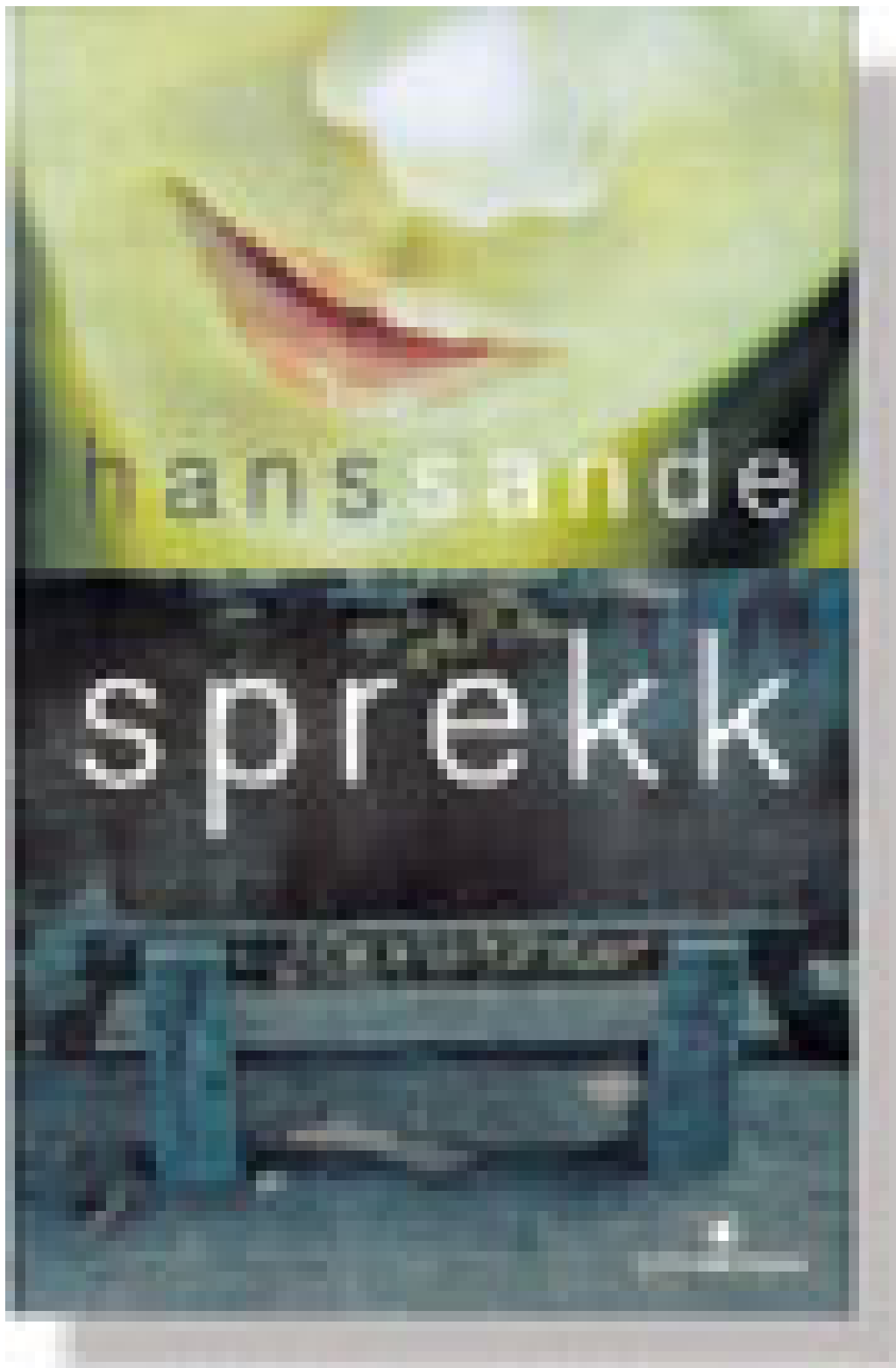

Fortelling om kjærlighetens villdyr

BOKOVERSIKT

Uteliggeren Eskil fra Naustdal på Fagerborg i Oslo er 35 år med fast benk ved Akerselva. Han tigger ikke, og han samler bare tomgods nok til neste flaske. Han setter papirbåter med ferdigskrevne tanker på vannet, som en filosof. Som profet er han ”heilt utan makt . . . berre ein skugge på benken, berre ei stemme i mørkret, berre eit nakent blikk”. Fra stillingen som hjelpepleier har han valgt uteliggerlivet i seks år, tre år etter at vågestykket med nærhet og avstand i et kjærlighetsforhold er prøvd. Den ene, Bell, forlot ham. Hemingways *For whom the Bell tolls* blir innledningsvis i *Sprekk* vridd til: ”Spør ikkje kven horene smiler til. Horene smiler til meg.”

Fortellingen fortsetter fra sprekke til sår. Profetens ironi over moren som er nattavdelingspsykepleier på kreftavdeling, der kommer hun så nære innpå livet, og over faren i utenriksfart ”på evig jakt etter mørke hol”, kommer i rekyl som arvesynden. Uteliggeren overraskes av seg selv, der han forlanger at den prostituerte 12-åringen Joakim ”skal bli med heim. Heim?” Uventede sprekker i klisjeen om den filosofiske uteligger, bryter inn. Helvetet på elvebredden avspores av stillingsannonsene i Aftenposten. Profeten blir jobbsøker. Han antas som maskulint sterktlukende og karismatisk co-terapeut i Kristen Klinik for Homofil Helbredelse. Det reflekterende team blir en retroende øvelse i kulhet *foran* speilet. Terapikarikaturen sprekker når profeten må brette ut sin historie som 15-åring. Rå seksualitet og banalisering av brutalitet brytes av en sufflør som ber om hjelp. Uteliggeren har automatisk søk på bibelord, men får stikkordet fra den han forakter.

Helt til slutt kommer den vakre og villkåte fortellingen om Bell og Eskil. Om kjærligheten som ”var eit villdyr om natta, eit dyr som kjem når du minst ventar det”. Det siste vågestykket har en grusom og åpen slutt. Er uteliggere ålreite dyr og politisk korrekte talerør for dypt religiøse hedninger?

Hans Sande skriver som en gud, bilde på bilde med flere lag som kan tolkes etter eget ståsted. Fortellingen er sammensatt. Tidsperspektivet flyter. Assosiasjonene danner nye fortellinger. Bare to av personene i romanen har fullt navn. Hovedpersonens navn kommer i nest siste del av romanen, i fortellingen om Jomfrusteinen. Harseleringen over uteliggeromsorgen i Oslo er langdryg. Kun en major i Frelsesarmeen passerer profetens kritiske vurdering. Platthetene blir en steinørken: ”Dei to narkomane heidningane Haakon frå Holmenkollen og Jonny frå Stovner” avløser ”bombemannen frå Molde har kvikna til etter depresjonen” og andre karikerte i mediebildet.

Men noen kjærtegn lyktes. Og jeg greide ikke å legge boken fra meg.

Marit BjartveitKrüger

Psykiatrisk klinikk

Innherred sykehus

Publisert: 10. desember 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 8. juli 2026.